Ч. 330 (13.875).

Львів, субота 6. грудня 1934.

Ooplata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·50 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Остаточно таки ліцитують маєтки „Народнього Дому"!

Дирекція Товариства Кредитового Земського оголосила другу ліцитацію маєтків „Народнього Дому" у Львові, яка відбудеться у бюрі нотаря Т. Навроцького у Львові, вул. Ягайлонська ч. 4.

На ліцитацію, що відбудеться 26. січня 1935. р. в год. 9-ій рано, приходять такі нерухомости: добра Білка, добра Костенів та сільська реальність у Білці. Ціна викличнa означена для Білки 198.000 зол., для Костенева 37.700 зол., для дому в Білці — 9.300 зол.

Друга ліцитація є, як відомо, невідклична, хіба, що довжник покриє довги. Тільки чи зможуть це зробити ті, що так господарили народнім майном?

Розстріляли 66 осіб.

Масові засуди в Ленінграді і Москві.

МОСКВА, 6. 12. ПАТ. В год. 4· большевицький уряд оголосив офіційний комунікат про смертний присуд і конфіскату майна 37 осіб споміж 39 підсудних за підготову терористичних актів проти представників большевицької влади у Ленінграді. В Москві засудили на кару смерти 29 осіб споміж 32 підсудних теж за підготову до терористичних актів. Смертні присуди негайно виконали.

Вчора вечором тіло Кірова спалили в крематорії, опісля урну з порохом виставили ще раз прилюдно.

Перед поворотом Німеччини до Женеви.

Гітлер стрінеться з Фляндeном.

ПАРИЖ, 6. 12. ПАТ. „Інтрансіжан" повідомляє, що Рібентроп по повороті до Берліну склав звіт канцлерові Гітлерові зі своєї розмови з французькими комбатантами і мін. Лявалем. У Берліні переконані, що тепер отворена дорога до дальших переговорів з Францією. Негайно по плебісциті канцлер Гітлер розвине широку кампанію, щоби виказати широку політику Німеччини. Завершенням тієї кампанії буде стріча канцлера Гітлера з прем. Фляндeном враз з міністрами закордонних справ Франції та Німеччини. Метою тих нарад довести до порозуміння між Францією і Німеччиною.

Авас повідомляє з Льондону: Англійський уряд міркує, що ініціятива повороту Німеччини до Женеви повинна вийти від Франції і Німеччини. Ініціятиву мін. Ляваля у справі підписання східного пакту англійський уряд затвердив. Одначе згода Англії зводиться до того, що Англія не візьме на себе ніяких обовязків, бо не хоче мішатися до політики в Европі.

Міжнародні збройні відділи в басейні Сари.

Суверенність Ліґи у басейні Сари.

ЖЕНЕВА, 6. 12. ПАТ. Барон Альойзі склав Раді Ліґи звіт від комітету трьох у справі басейну Сари. Звіт обіймає 23 сторінки машинового письма і складається з двох частин: 1) політичної і фінансової. В політичній частині звіт обговорює устрій басейну Сари, якби населення Сари заявилось в дні 13. січня ц. р. за вдержанням теперішнього стану. В такому випадку Ліґа створила би громадянство басейну Сари для його мешканців, бо дотепер мешканці басейну є німецькими громадянами. З черги звіт обіймає гарантії для населення на випадок, коли прилучать басейн до Німеччини або до Франції.

Фінансовий звіт обіймає французько-німецький договір, який підписано в Римі в дні 3 грудня ц. р. у справі торговельних кредитів, вірительностей французького скарбу, сарських довгів, французьких та інших грошей і т. д. Комітет пропонує Раді Ліґи скласти заяву, що на випадок повороту басейну до Німеччини перехідний час буде тягтись найдовше один місяць.

По перерві Рада Ліґи під проводом мін. Бенеша радила над ладом у басейні Сари підчас плебісциту. На початку нарад мін. Ляваль звернувся до Ради з покликом, щоби вдержала лад у басейні Сари при допомозі міжнародньої збройної сили. Франція радо згодиться не висилати туди свого війська під умовиною, що Німеччина теж не вишле туди своїх відділів.

Мін. Іден заявив, що В. Британія згодиться вислати свої військові відділи, коли інші держави згодяться, а Франція та Німеччина не будуть протестувати. Таку саму заяву склав делеґат Італії бар. Альойзі.

Заява про висилку міжнародніх збройних відділів для вдержання ладу була несподіванкою, бо тільки В. Британія та Італія були заздалегідь поінформовані про наміри французького уряду. Цю пропозицію зясував мін. Ляваль на тайнім засіданні Ради і тому прилюдне засідання Ради Ліґи перервано. Одночасно рішено звернутись до Німеччини зі запитом чи годиться на таку розвязку.

Літвінов заявив, що не може нічого сказати, доки не порозуміється зі своїм урядом, бо ціла справа виринула нагло і несподівано. Мін. Бенеш підкреслив, що Чехословаччина не відмовляється від міжнародніх обовязків і приймe всі умовини, які подав мін. Іден.

Голова адміністраційної комісії у басейні Нокс висловив вдоволення, що Рада Ліґи рішила вислати до басейну військові відділи з метою вдержати лад. Тому плебісцит відбудеться в спокійній атмосфері. Опісля Рада рішила, щоби комітет трьох розглянув справу і зясував Раді при кінці сесії конкретні пропозиції.

Дволітня військова служба у Франції.

ПАРИЖ, 6. 12. ПАТ. Палата послів приняла закон про продовження військової служби на два роки.

Фінансова комісія палати послів радила вчора над додатковими кредитами в справі 800 мільйонів франків на модернізацію воєнного матеріялу. Міністр війни Морен заявив, що від заяви марш. Петена в липні ц. р. Німеччина побільшила свої озброєння. Тому Франція мусить випередити німецькі озброєння. По промові комісія приняла 12 голосами проти одного внесок ген. Морена.

Югославія виселює масово мадярів.

БУДАПЕШТ, 6. 12. ПАТ. „Мадяршаґ" повідомляє, що уряд Югославії виселив більшу кількість мадярів, які оселилися покищо в Сеґедині. Кружляють поголоски, що Югославія в найближчому часі виселить 1.600 мадярів. Мадярський посол у Білгороді виїхав до Будапешту, щоби скласти звіт у справі виселювання мадярів. Посольство інтервеніювало кількома наворотами в югославянського уряду, але не одержало ніякої відповіди.

ПЕРЕД ПЛЕБІСЦИТОМ У САРЩИНІ.

Дві цінні провінції. — Між національним почуттям й „історичним матеріялізмом". — Сьогоднішні господарські привілеї. Віра в німецького духа.

Львів, 6. грудня 1934.

I.

В 1920 р. втратила Німеччина Сарщину на літ 15, а в 1921 безреченцево Горішній Шлеськ. Обі ці втрати болюче вона відчула, бо в обох випадках ішло про провінції, де під землею лежить велике багатство, що складається з чорних діямантів, з вугілля. В обох випадках ішло теж про країни, де промисл, особливо залізний, осягнув дуже високий ступінь розвою, де життя ішло значно скоріше, ніж в інших, навіть у промислових районах, не згадуючи районів хліборобських.

Автім — про Сарщину мало ми чули до недавна. Те, що її приналежність має вирішити в 15 літ після версайського диктату всенароднє голосування, дозволяло німцям спокійно чекати недалекого історичного моменту. Вони не сумнівались, що Сарщину повернуть державній Німеччині. Зате повні вуха мали ми від німецьких негодувань з приводу Гор. Шлеська, який у третині дістався Польщі. Це не жарт: 76 прц. шлеських копалень вугілля, 97 прц. залізної, 82 прц. цинкової і 71 прц. оловяної шлеської руди, численні гути і т. і. — все те безнадійно відпало від німецької держави. Це й було причиною, чому так голосно протестував німецький світ проти рішення Ради Амбасадорів. Хоч на першому місці ставив він „ревіндикацію" Поморя, то проте ні на мент не забував про „скривавлену країну", як це називала Шлеськ німецька пропаганда.

Гітлерівський режім змінив чимало в німецькій політиці. На відповідний кивок „фірера" замовкла німецька пропаганда, перестали ми чути погрози через Поморя і Шлеськ, зате дуже голосною стала Сарщина з уваги на **недалекий уже день 13. січня 1935 р.,** коли то плебісцит вирішить дальшу приналежність тієї цінної кітловини. Всі засоби пропаганди пішли в рух, бо неприхильні супроти нової Німеччини місцеві елементи почали витворювати атмосферу непевности щодо вислідів плебісциту. До того: французи, що досі „вспіли вже там розжитись, почали теж нервуватись, а це в сумі дало фермент, у якому дехто добачував навіть поважну загрозу світового мира. Пишемо „добачував", бо останні дні принесли французько-німецьке порозуміння у справах Сарщини, яке дозволить без збройної інтервенції одної чи другої сторони вирішити її приналежність. Підписання протоколу згоди між Францією і Німеччиною в усіх спірних точках Сарщини під кутом повороту тої країни до Німеччини матиме теж напевне величезне політичне значіння для загальних франко-німецьких відносин.

II.

Щоби зрозуміти місцеві настрої, не вистарчить розмежувати політичні симпатії й антипатії тамошнього населення у відношенні до гітлерівського режіму. Немаловажну ролю в тих

настроях грають господарські моменти, а роля цих господарських моментів у становищі Франції щодо Сарщини майже рішаюча. Просте річ: Сарщина — ласий шматок і жаль його віддати. Сарщина виросла до розмірів великої економічної проблеми, яку голосування 13. січня розвяже тільки формально, а не фактично. На фактичну розвязку треба часу.

Але не тільки часу треба буде Німеччині, коли вона візьме у своє посідання знову кітловину Сари, часу на те, щоби вирівняти господарські ріжниці, які повиростали за літ 15. Треба їй буде і багато грошей. Діло в тому, що версальський трактат віддав усі копальні вугілля Сарщини (числом 29) на власність Франції, як відшкодування за знищені копальні у її північних провінціях німецькими військами. Вартість цих копалень доходить до двох міліярдів франків і в теперішній їх ціні оба контрагенти розходяться дуже мішно. Крім того в металюргічному промислі Сарщини стан посідання французьких капіталістів сягає майже половини з вартістю майже двох міліярдів франків. А яке це має значіння — вистарчить вказати на Гор. Шлезьк, де Польща, не вважаючи на всі заходи, не може побороти впливів німецьких власників-капіталістів на хід багатьох господарських, а частинно і політичних справ.

III.

Елементи, що протиставляться поворотові Сарщини до німецької держави, користуються у великій мірі господарськими аргументами. Вони заявляють просто, що такий поворот означав би руїну всього промислу.

Це, очевидно, дуже поважний аргумент, коли зважимо, що тільки 8.5 прц. населення Сарщини живе з хліборобства. Майже 60 прц. — це робітництво, решта це адміністрація, торговля і споріднені з нею та вільні професії, що теж живуть із промислу. Щоправда — цей промисл має від 1928 р. дійсно рідкий привілей, а саме: безмитний вступ на територію як Франції так і Німеччини. Вільний терен експанзії в такому розмірі — це в сьогоднішніх часах „замкнених дверей" має подвійну цінність. Завдяки тому Сарщина працює інтенсивно і виказує сильну активність торговельного біляису. Ніодна копальня вугілля не стоїть безчинна, куриться 30 високих печей, що вказує на живучість залізного промислу, світової слави кераміка, а також склана промисловість не можуть нарікати. Ці факти промовляють дуже мішно і їх легковажити не можна. Тому пронімецька пропаганда має незвичайне завдання, щоби цей матеріялістичний проте життєвий підхід до справи, побороти теж матеріялістичними аргументами. Вона старається це робити, старається доказати нестійність „господарської ідилії". Та здебільша послугується при тому передвоєнними цифрами або малює песимістично майбутнє (ось — мовляв — знищені в часі війни французькі копальні добувають уже сьогодні 6 міл. тон вугілля більше, ніж до війни і вугілля Сарщини незабаром не буде Франції потрібне)...

Фактично Німеччина рахує на те, що дух патріотизму, почуття національної спільноти й історичної відповідальности візьме верх над матеріялізмом і що населення Сарщини виcкаже 13. січня 1935. року майже одноцушно бажання прилучитись до материнього пня. Речинець недалекий і вже незабаром довідаємось про вислід плебісциту. Французькі господарські кола рахують вже зі стратою цього важного клієнта (Сарщина купує у Франції більше ніж Польща і Мала Антанта разом). На це вказує обмеження речинців кредитування до кінця ц. р., переговори між банками про передачу заступництв, тощо. Таке передбачування перемоги німецького духа при незрівняній національній свідомости німців самозрозуміле. Проте після розвязки політичної проблеми Сарщини, залишиться вона, як проблема економічна.

В. Несторович.

Просвіту на вищий щабель!

(З нагоди свята „Просвіти".)

В пресі, на парляментарній арені, в наукових рефератах соціольогів і політиків, на прилюдних дискусійних виступах і т. п. ось уже кілька років підряд дебатується питання про крізу демократії та її причини.

Серед численних думок, висловлених з приводу цієї теми, не можна оминути голосу безпосередніх працівників на культурно-освітньому полі.

Дозволю собі тут подати відомости про те, як саме дивляться на крізу демократії культурно-освітні працівники в Чехословаччині, оскільки цю тему трактували за останні роки в спеціяльній пресі та на культурно-освітніх конференціях у ріжних краях Чехословаччини.

На думку цих працівників, демократія справді стоїть під загрозою не лише дальшого розвитку, але й самого свого існування, але причину цього явища слід бачити не в крізі демократії, а в крізі демократів. Демократії не буде доти, доки не буде правдивих демократів, себто, людей демократичного переконання й життя. Демократом не можна родитися, ним лише можна стати. Звідси виходить велике завдання школи й самоосвіти — виховувати людину на демократа. Булоб помилкою зводити освіту й виховання людини лише до прищеплення їй якнайбільше знання та правил зовнішньої поведінки з іншими людьми. Вже Т. Масарик у своїй „Світовій революції" вказав, що „школи мусять учити думати, мусять привчати до методів і наукового духа". Тим більше це завдання припадає на позашкільну освіту, бо виховання людини не закінчується по виході її із школи: виховання не знає ні перестанку, ні закінчення.

Позашкільна освіта (у нас для визначення цього поняття принято вживати скорочену й улюблену народом назву „просвіта") в значній мірі базується на самоосвіті, на самовихованні. Однак не кожний в силі провадити цю працю без чужої допомоги, — більше того, кожний нарід має цілу верству громадянства, що потребує проводу у своїй просвітній праці. Культурний провід у просвітній праці звичайно находиться в руках інтелігенції, себто, тої верстви народу, що визначається більшим розвитком інтелекту в порівнанні з неосвіченою масою.

Кріза демократії, або краще сказати, кріза демократів якраз і полягає в тому, що інтелігенція внаслідок ріжних обставин, втратила і тратить властиві якости, що забезпечують успіх у розвитку демократії. Так, інтелігенція не рідко ставить на перший плян не щастя й добробут цілого народу, а вузькі інтереси своєї партії, кляси чи групи, а для досягнення цих інтересів не зупиняється вживати недопустимих засобів — брехні, насильства й свідомої демагогії. Якже можна вимагати розвитку демократії, коли нехтування моральними засадами стає звичайним явищем, тоді як демократія, за висловом вже згаданого Т. Масарика, це є моральне відродження в цілому громадянському й приватному житті. Отож нема чого дивуватися тому, що суспільне життя протікає майже скрізь у задушливій духовій атмосфері. Але як людина не може жити без свіжого повітря, так також потребує вона й свіжої духової атмосфери. Відсвіжити задушливу духову атмосферу й є завданням правдивої інтелігенції, що має знов найти контакт із своїм народом, памятаючи, що тільки живий звязок з рідним ґрунтом дасть їй не лише міць, але й віру в перемогу духа над фізичною силою.

У боротьбі двох світів, — світу тих, хто культивує силу, і світу тих, хто ширить культуру, — інтелігенція мусить стати лише на бік цього другого світу.

Чи не можна прикласти більшости наведених тут думок і до нашої дійсности? Чи не повинні й ми, добре розуміючи, що ніяка соціяльна реформа неможлива без реформи інтелектуальної й моральної, поставити також і нашу просвітню діяльність на вищий щабель?

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ГРУДНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 41

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Процес той викликав наслідки в ріжнородних напрямах. Наумович стратив парафію, перейшов на православіє і виїхав до Росії, де ще 10 літ переживав усяку долю, аж вкінці помер загадковою смертю на Кавказі. А тимчасом за той час він пропаганду в користь Росії і вижебрував для москвофілів у Галичині з Росії ріжні „пособія", конечні для них особливо тоді, коли збанкротувало „Общ. Рольн. Кред. Завед." і москвофільській партії грозив повний упадок та компромітацією перед народом, а над її менерами висів кримінал. У тих прикрих часах робив для них Наумович у Росії багато, та роля його в Галичині була цим процесом скінчена.

Дальшим наслідком процесу було усунення з уряду митрополита Йосифа Сембратовича, якого австрійський уряд признав неспосібним до управи дієцезією. Його вислали до Риму, де львівська митрополія мусіла платити зі своєї дотації на його удержання річно 12.000 ринських. Він прожив там ще понад 10 літ, та не вернувся більше до краю. Його наслідником став Сильвестер Сембратович, який при цій нагоді зложив урядові і полякам зобовязання політичної натури, наслідки яких проявлялися в його пізнішім становищі й діяльности. Взагалі уряд звернув від того часу на русинів бачне, але неприхильне око, а поляки мали добру нагоду і дальше піддержувати обвинувачення руського народу перед урядом за його непевність політичну і релігійну та спричиняти цим способом ще більше віддалення його під їх кураторію.

Одначе те, що викрив процес у внутрішніх відносинах нашої суспільности, було далеко гірше, як її відносини до уряду. Суспільність була просто заражена, заповітрена. Серед неї панувало не лиш москвофільство, але брали верх на кожному кроці реакційні елементи. Не було ніякої праці серед народу і для народу. Менери служили чужим богам і просто запродували нарід. Московські рублі плили та опинялися в приватних кишенях. У тих сферах, які освітив процес, цвіла продажність та шпіонство і це заступало місце національних ідеалів. Такі Гнилички були дійсно вицвітом гнилі. Туди вели нарід рутенські політики, що трималися уряду і за це уряд їх підтримував і вибирав. Показалася правдивість слів Франка в його сатиричнім віршику зперед кількох літ:

Пан міністер усміхаєсь
Мисли любо му віщують.
Безумович бере гроші,
А рутенці голосують.

Та ті рутенці вміли брати гроші не лиш від австрійського міністра. На ґазети Наумовича „Наука" і „Русская Рада" давав підмоги австрійський уряд, їх передплачували з повітових фондів для громад. повітової ради, а вкінці і „матушка" також не поскупилася. Була це справді велика штука аж три корови нараз ссати.

Такі страшні речі розкрив процес. Ольги Ґрабар перед нашою суспільністю, та проте не викликав він результатів, яких слід було надіятися. Правда, Володимир Барвінський кликав у низці статтей у „Ділі" „По процесі" „бо ляка витяти і виполоти, бо ми хорі, дуже хорі і мусимо починати ab ovo від основ і на основах чисто національних", але цей поклик не найшов повного відгомону. Тодішні народовці були слабою і мертвою партією, а тут треба було рішучости й сили. Треба було зробити рішучий крок і сильно працювати на всіх полях, щоб потягнути за собою загал особливо сільського народу, який у значно більшій частині був тоді під впливом москвофілів, і який лиш послідовною витревалою і розумною працею можна було зробити-

Але, щоби підняти просвіту на вищий щабель, необхідно забезпечити „Просвіту" відповідними духовими й матеріяльними силами.

На щастя, наша інтелігенція в більшості своїй ще не порвала звязків із своїм народом. Більше того, з нетрів нашого народу з кожним днем прибуває нова інтелігенція, що, не відриваючись від фізичної праці — хліборобської чи ремісничої, міцніше духово й стає сівачем культури у своїй окрузі.

А щодо матеріяльних засобів, то їх повинно уділити „Просвіті" українське громадянство

Пе хочеться припускати тої думки, що на перешкоді розвитку діяльности „Просвіти" може стати брак матеріяльних засобів, — це булоб лише сумним свідоцтвом нашого нерозуміння ваги й значіння духової культури для досягнення ідеалів, що ними живе український нарід.

Ст. Сірополко.

По смерти Михайла Грушевського.

ВІДГУК У ПРЕСІ.

„Курєр Станіславовскі" з 5 ц. м. приніс статейку з приводу смерти великого українського вченого й діяча.

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ В ПОТОЦІ ЗОЛОТІМ.

Дня 2. грудня ц. р. відбулося в салі читальні „Просвіти" в Золотім Потоці жалібне засідання, присвячене памяти пок. проф. Михайла Грушевського. Явилось понад 200 осіб. В обширній промові, якої присутні вислухали з великою увагою, представив адвокат Мисевич великі заслуги, що їх поклав М. Грушевський на полі науки як найбільший український історик та вчений і як великий громадянин на полі політичному й організаційному.

Вбивство короля перед Лігою Націй.

ЖЕНЕВА, 6. 12. ПАТ. Вчора в год. 4-ій пополудні Рада Ліги Націй під проводом делеґата Португалії Васконцельоса зійшлася на тайне засідання, на якім рішено одноголосно вписати на чергу нарад Ради Ліги жалобу Югославії в справі вбивства короля.

Мін. Бенеш заявив, що зрікається проводу Ради тому, що Чехословаччина є стороною в спорі Югославії і Мадярщини.

Мін. Лявааль відбув нараду з мін. Іденом на тему меморіялу Югославії. Політичні кола кажуть, що мін. Іден реферуватиме справу атентату у Марселі в Лізі Націй.

БУДАПЕШТ, 6. 12. ПАТ. До Женеви виїхав мадярський міністер закордонних справ мін. Каня, де буде кілька днів.

БІЛГОРОД, 6. 12. ПАТ. Преса повідомляє, що Рада Ліги розгляне завтра жалобу Югославії. Дискусію започаткує мін. Ефтич, який злоче меморіял свого уряду. З черги мін. Бенеш і Тітулеску складуть заяви, висловлюючи солідарність з Югославією. Опісля делеґат Мадярщини Екгардт злоче оборону мадярського уряду. В дискусії заберуть голос мін. Лявааль, Іден, Літвінов і Тевфік Ружді-Бей. Жалобу реферуватиме мін. Іден. Засідання буде прилюдне.

Данина на зброєння.

БУКАРЕШТ, 6. 12. ПАТ. На вчорашнім засіданні ради міністрів прем. Татареску запропонував наложити спеціяльну данину на оборону Румунії. Рада міністрів прихилилась до пропозиції і доручила міністрові фінансів зладити відповідний законопроєкт.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10.

ЧИСТКА У Ґ. П. У.

З Москви надійшли вістки, що колишнього шефа ГПУ., теперішнього комісаря внутрішніх справ Ягоду усунуть з його становища. Ягода відійде на провідне становище в середущій Азії.

Кружляють поголоски, що колишніх чекістів, теперішню поліцію особливо перечистять за їхні взаємини з членами опозиції.

Скоропадщина в світлі дійсности.

ІСТОРИЧНІ ФАКТИ Й ДОКУМЕНТИ

Служителі бувшого гетьмана Скоропадського розпочали тепер безоглядну пропаґанду в його користь і стараються нею вмовити в українське громадянство дивоглядний погляд, що „гетьман є нині найповажнішим чинником політичним" в українському політичному житті. А безоглядна вона передовсім у фальшуванні фактів історії і в нехтуванні основними вимогами національної гідности. Бож це вони завели новий засіб політичної боротьби зі своїми противниками: оклеветування й інсинуації противних їм українських політичних груп і осіб на сторінках пресових органів, призначених для чужинців. Пригадаймо лише на приклад, що не так давно „Investigator" — (газета Скоропадського, що появлялася у Льондоні) розписувалась про збольшевичення всього українського національного життя в Галичині, що один з прихильників Скоропадського, Коростовець, зробив Петлюру погромщиком в одній своїй німецькій публікації, що в Берліні на сторінках пресового органу, видаваного людьми Скоропадського для чужинців, зводилося на весну цього року порахунки з галицькими політичними чинниками в спосіб, який не можна назвати культурним. І коли тепер вони продовжують на сторінках чужої газети („Бюлетин Поль.-Укр.") поборювати в непристойний спосіб усе, що не належить до їх групи, то це послідовне продовжування метод, в яких вони вже мають поважну практику, а які межують з національною безхребетністю, що її служителі Скоропадського залюбки закидують іншим.

У ході невпинних заходів у напрямі реабілітації Скоропадського насипали його приятелі довкруги федераційного акту стільки фантастичних вигадок, що з уваги на те треба усвідомити собі на основі нефальшованих історичних фактів, яке значіння для української державности мало проголошення федераційної грамоти. Коли вони ще тепер мають досить відваги, щоби інтерпретувати її як тріюмф української державної ідеї, то це можна розуміти як несмачний жарт або глум над самою ідеєю. Вистане прочитати хочби останні розділи II. тому „Ілюстрованої історії України 1917—1923" проф. Д. Дорошенка, написаної в дусі аж надто прихильнім для Скоропадського, щоби докладно пізнати, чим був на ділі акт з 14. XI. 1918.

Оправдання, яке нераз вжито на оборону Скоропадського, що гетьман, мовляв, проголошував федерацію з **неістнуючою** Росією, не може ніяк бути справжнім оправданням листопадової федерації. Бо хоч **формально** небольшевицька Росія як окрема держава не істнувала, але **по суті така Росія, з якою федерувався гетьман істнувала реально таки на Україні**. Це була Росія, яка в останніх місяцях гетьманування Павла Скоропадського почала цілком явно робити з України Піємонт єдиної неділимої царської Росії; це були ті російські і русофільські елементи, що походили з України, і ті недобитки царської Росії, які після большевицького перевороту в Московщині втікали звідтам масово на Україну, користали з її гостинности і за це підняли з українською національною стихією та ідеєю української державности боротьбу на життя і смерть саме за гетьманування Скоропадського. І цій Росії жертвував Скоропадський українську державність, яку як її гетьман мав обовязок боронити до останньої каплі крови. Тимчасом у своїй сумної памяти грамоті він закликав українців „стати грудьми на захист" Росії і це звав він „святою патріотичною справою". Рівночасно з цією грамотою віддав він фактичну владу над Україною тій на Україні істнуючій Росії, покликуючи до керми державою російський кабінет міністрів під проводом Гербеля. Центральним завданням нового правительства стало „праця коло відбудови єдиної Росії на федеративних основах", як писалось у програмовій декларації цього правительства. А ні в декларації, ані в грамоті нема й найменшого натяку чи якесь розширення української суверенности на територію всеї Росії. Такої думки напевно не мав і сам гетьман, бо до її реалізації вела не федерація, тільки безпощадна побідна війна України так проти большевицької Росії, як і небольшевицької Росії. А такій політиці гетьман був далекий. Вигадки про таке розширення можна писати тепер, спекулюючи хіба на мале знання української історії серед своїх читачів. „Проголошення федерації — пише проф. Д. Дорошенко (II. том. 416. стор.) — не принесло гетьманові...

Та до такої праці не було ще тоді людей. Горстка професорів, що сиділа на „Бесіді", хоч мала може добру волю, то просто лякалася всякого почину, лякалася всяких живіших рухів. Вона лякалася також і розриву з москвофільством, бо не чула себе на силах протиставити їм в суспільности відповідну силу і працю й боялася також допустити до участи живіші, поступові елементи, бо стояла все на консервативних основах, які зближали її навіть до москвофілів. Тямлю добре, які були нарікання на статті Барвінського „По процесі"; казали, що вони за гострі і Барвінський навіть не скінчив у „Ділі" тих статтей. Ті інертні і недокровні люди не вміли з логічної ситуації витягнути консеквенцій. Вони все лякались ризика, щоб не стратити того, що мали. А тимчасом вони не мали властиво нічого і кожне ризико, кожний відважніший крок міг їм принести тільки користь. Та до відважного кроку треба було мати відвагу, а її в тої, у своїм консерватизмі засліпленої професорської партії не було зовсім. Вона нидила і дальше.

Більш-менш в тім самім часі прийшла василіянська реформа. Заслужений колись чин оо. Василіян, який у нашій історії відіграв ролю окрема для піднесення шкільництва і взагалі освіти, відупав зовсім у половині XIX. стол. Василіяни перестали сповняти навіть свої духовні обовязки. Монастирі стали прибіжищем сибаритів і лінюхів, що вели вигідне життя, яке часом ширило навіть згіршення. Нпр. провінціял оо. Василіян у Львові, Клим Сарницький, удержував собі прилюдно під самим Львовом на фільварку Рясна в ближчію Броніславу, з якою мав діти. Про це знав цілий світ, про це говорили публично і писали в часописах. Подібні річи діялись і в інших монастирях. Не забуду моєї гостини у василіянськім монастирі в Бучачі в 1881 р. Там був тоді учителем при удержуваній Василіянами гімназії мій бувший товариш Ілярій Грабович, тож я, переїзджаючи через Бучач, відвідав його. Він мешкав у Василіян і був на їх удержанні. Я прийшов до нього передполуднем, тому мене затримали на дуже виставний обід. Та я лишився до вечера. Вечерю подали в рефектарі; були при ній всі черці разом з ігуменом Островерхою, гладким і грубим мущиною. По вечері візмовлено молитви і зараз внесли столики на карти, а з ними цілі батерії пляшок вина. Засівши до столиків пересиділи ми так до білого ранку серед великих лібацій, при чому о. ігумен бавив нас цілу ніч дуже масними дотепами й історіями та такими самими співами. З зачудуванням глядів на нашу пиятику компанію зі стін рефектаря портрети старих ігуменів та інших святих отців.

(Далі буде.)

скількинебудь значного числа прихильників зпоміж русофільських елементів, але за то відштовхнуло від нього національно настроєних українців". Або дальше: „Грамота про федерацію була зустрінута ними (зн. російськими й русофільськими кругами) як свого роду гасло, що ось тепер то й настає час покінчити з ненависним для них українським рухом і Українською Державою з її гетьманом. Найближчі дні після 14. листопада показали це зовсім виразно" (419. стор.). Не лише цивільну, а й військову владу передав гетьман цій на Україні істнуючій Росії, роблячи 18. XI. 1918 генерала графа Келлера головним командантом усіх збройних сил, якому була підпорядкована як військова так і цивільна адміністрація. А куди змагав Келлер, про це теж згадує Д. Дорошенко: „Уся військова діяльність Келлера виявилася в незаконній спробі визнати себе підлеглим начальникові добровольчої армії ген. Денікіну... Нарешті Келлер почав... виявляти намір стати диктатором". Коли він почав ігнорувати гетьмана, його усунули, а на це місце прийшов другий москаль ген. Долгоруков. Отже українську державу зліквідував сам таки її гетьман 14. XI. 1918, розпускаючи український уряд Лизогуба, а покликуючи російський Гербеля. І повстання, яке розпочалось на другий день, було звернене **не проти української держави, бо вона вже не істнувала, а проти її гробокопателя гетьмана і проти російської влади на Україні,** репрезентованої премієром Гербелем. Цеж мусів признати навіть так Скоропадському відданий історик, як проф. Д. Дорошенко (диви II. т. 420 ст.): російське офіцерство боролось по стороні гетьмана не за Україну, „а за Росію, проти якої тепер виступали українці". Вінже признає й національний характер повстання, кажучи: „З тихже національних мотивів прилучився до повстання полковник Петро Болбочан... Сердюки, які складались з національно настроєної хліборобської молоді з Полтавщини, бились неохоче" під Мотовилівкою по стороні гетьмана (421 ст.). Чейже хіба досить доказів, таки з гетьманського історика, на це, який національний характер мала гетьманська держава після 14. XI. 1918. Коли в „Новій Зорі" ч. 84 пише колишній повстанець проти гетьмана, що Антанта давала Україні за евентуальне заключення пакту федерації не тільки визнання, але й фінансову і мілітарну поміч, то це — делікатно кажучи — очевидна неправда, бо ось цитований вже історик пише: „Праві й ліві російські та зросійщені круги заходжувались за допомогою Антанти... будувати на Україні базу для реставрації единої неділимої Росії" (423 ст.). Отже не Україні, а единій неділимій помагала тоді Антанта.

Проголошення федерації гетьманом було органічним звеном в акції російської контрреволюції в напрямі привернення царського режиму. 14. XI. видав гетьман федераційну грамоту а 17. згл. 19. листопада 1918. була розігнана Директорія в Уфі над Волгою, якої головним завданням була боротьба з большевизмом, рівночасно з тим зроблено сибірський сепаратизм і зліквідовано сибірське правительство, на місце якого прийшов Колчак. Отже **проголошення федерації України з Росією відбулося в рамах широкозакроєної акції ліквідування національних сепаратизмів і відбудови единої неділимої.** Замість проголошувати федерацію повинен був гетьман візвати український нарід до оборони власної державности перед Росією. „Тоді — пише д-р Василь Кучабський — автор знаменитої історії українських визвольних змагань — стояла б перед гетьманом боротьба. Може навіть жахлива боротьба, бо гетьманат був би поставлений перед завдання боротися рівночасно проти московсько-большевицького ворога зі зовні і подвійного внутрішнього ворога: „всеросійської" реакції і інтернаціонально настроєної „національно-української" соціяльної революції, не здаючи власних консервативних, в соціяльному відношенні протиреволюційних основ. Але відповідно до цього усміхалася й особливо велика воєнна нагорода: або кровю і залізом сотворити наперекір усім супротивностям, а навіть усім соціольогічним законам державну націю українську, або згинути з повіваючими прапорами і цим полишити будучим поколінням незстертий великий геройський чин національний як прообраз боротьби за власну державність. Але цього роду здібностей.., зовсім не мав гетьман Павло Скоропадський".

І що тут в обличчі такої історичної минувшини Скоропадського говорити багато про його „різку самостійницьку плятформу"?

(Докінчення буде.)

М. Демкович-Добрянський.

Два табори на випадок війни.

Французький тижневик „Вю" оголосив сенсаційний німецький документ з дня 18. липня ц. р. Він обіймає звіт вищих старшин райхсвери з приводу відомих подій в дні 30. червня ц. р. Старшини кажуть у звіті, що німецьке летунство дорівнює французькому. Хемічний промисл Німеччини краще розвинений ніж французький. Зате з моторизацією німецької армії погано. Німеччина потребує 14 до 18 місяців, щоби надігнати Францію. Вістки з Японії сумні, бо революційні елементи вплили до армії. Китай і Манджу-Ко непевні. Крім того між Злученими Державами і СССР істнує мабуть порозуміння. Мусимо за всяку ціну — пишуть вищі старшини — вернутись до політики на основі договору в Рапалльо з большевиками. В противному випадку дійде до війни на два фронти. Основою закордонної політики повинен бути союз з СССР та Італією. На випадок війни в однім таборі була би Німеччина, Італія, Польща, Японія, Австрія і Мадярщина; в другому — Франція, Злучені Держави, СССР, держави Малої Антанти і прибалтійські держави. Взаємини Німеччини з Польщею критикують. Вкінці просять Гінденбурґа, щоби відсунув від влади Ґерінґа, Ґебельса і Гамерштайна.

Німеччина згодилась на висилку міжнародніх військ.

ПАРИЖ, 6. 12. ПАТ. Авас повідомляє, з Женеви, що Німеччина згодилася на пропозицію мін. Лявaля, щоби до басейну Сари вислати міжнародні збройні відділи.

ЗАЯВА МІН. САЙМОНА.

ЛЬОНДОН, 6. 12. ПАТ. Мін. Саймон заявив журналістам, що анґлійський уряд на випадок потреби, вишле військо до басейну Сари.

Намагане вбивство японського князя.

ТОКІО, 6. 12. ПАТ. Велику сензацію викликала вістка про намагане вбивство сеніора японських політиків кн. Сайоні. До його палати на селі зайшов 17-літній молодець, озброєний в штилет. Одначе його придержала палатна сторожа і передала поліції. Поліція найшла в нього документи з обвинуваченням кн. Сайоні.

—o—

З природи й техніки.

ЦЬОГОРІЧНІ ЛЯВРЕАТИ НАГОРОДИ НОБЛЯ.

Нагороду Нобля з ділянки медицини одержали цього року американці Дж. Мінот, Вілїям Мерфі з університету Гарварда та Дж. Віппль з університету Рочестер. Їх заслугою є те, що вони стали продовж останніх десяти років основниками печінкової терапії одної з дуже важких до лікування недуг крови, а саме т. зв. злосливої анемії. Хоч і сьогодні не можна ще вилікувати зовсім хорого на цю недугу, даючи йому печінку, то всетаки можна його вдержати при життї. Що споживання печінки може облекшити перебіг цієї недуги, передбачив ще 1911. р. славний діточий лікар, німець проф. Черни.

Нагороду Нобля з ділянки хемії дістав цього року проф. Гарольд Ц. Юрей з колюмбійського університету в Ню Йорку. А саме є він відкривником „тяжкого" водня, себто водня, якого атом приблизно вдвоє тяжчий від нормального атому водня. Фізикальні прикмети цього водня дещо інші ніж нормального водня. Так само ріжниться від звичайної води „важка" вода, сполука „важкого" водня з киснем. І так вона замерзає у температурі 3.8° C (не в 0° C, як звичайна вода), кипить при 101,42° C (замісць 100° C), найбільшу густоту має при 11.6° C (замісць 4° C) та на 11% важча від звичайної води.

Найбільш інтересним та загадочним є вплив „важкої" води на живі орґанізми. А саме американський біольоґ Гільберт Люїс доказав, що у цій „важкій" воді не сходять зерна, мікроорганізми перестають рухатися, фосфоризуючі бактерії перестають світити, а дріжджеві грибки завмирають. Дальше Люїс виказав, що „важка" вода не заспокоює спраги. Американський вчений сподіється, що цією „тяжкою" водою буде можна спинити розвій ракових клітин на людському орґанізмі.

Тогорічної нагороди з ділянки хемії і фізики не роздали.

КАРЛО Ф. ЛІНДЕ ПОМЕР..

Ця третя (зпоміж девяти) дитина евангелицького пастора з Берндорф (у північній Баварії) прийшла на світ 11. червня 1842 р. До народньої школи та гуманістичної ґімназії ходив молодий Лінде в Кемптен (у південній Баварії). Тут уперше побачив великі турбіни та парові машини тамошньої прядільні. Те все так йому подобалося, що з ентузіязмом вступив на політехніку в Ціріху, яка була тоді найліпшою політехнікою світа. Практикантом працював у Борзіґа в Берліні, відтак вступив до нової фабрики льокомотив у Мінхен, як начальник технічного бюра. З початком 1867. р. перевіз Лінде першу льокомотиву нової фабрики на світову виставу до Парижа, де відзначили її золотою медалею. Від осені 1868 р. викладав на політехніці у Мінхен про машини, прядільні та ткальні. Одначе випадок хотів, щоби Лінде посвятився зовсім іншій ділянці. А саме взяв він участь у конкурсі, що був розписаний для будови холодільні, потрібної при викристалізовуванні парафіни. В опублікованій у тім часі розвідці займається Лінде основно теорією холодільних машин. Розвідкою звернув на себе увагу багатого мінхенського броварника Седльмаєра, що допоміг до будови першої холодільної машини Ліндого. Другий уліпшений примірник своєї машини післав Лінде 1877 р. до Трієсту до бровару Дреґера, де ця машина працювала без закиду до 1908 р. Третій тип Ліндого холодільні удержався в Европі по нинішний день.

1878. р. Лінде залишає на десять літ мінхенську політехніку, щоби посвятитися всеціло праці у новозакладенім „Товаристві для ледяних машин Ліндого" у Візбаден. Після 10 років вертається до Мінхен і працює над одержанням низьких температур, а головно над скропленням газів. Уже 1895 р. Лінде одержав своєю новою машиною протягом 1 години 3 літри плинного повітря. Кілька літ пізніше машина Ліндого достарчала вже 70 літрів плинного повітря на годину!

Наукову вартість технічних осягів Ліндого оцінили ще за його життя, а саме Лінде був членом баварської та французької академії наук.

ШТУЧНИЙ МУЖЕСЬКИЙ ПОЛОВИЙ ГОРМОН?

Швайцарському хемікові професорові Ружічка пощастило зладити штучно мужеський половий гормон. Після адреналіни та тироксини був би це третій штучно спрепарований гормон.

Природній мужеський гормон одержували досі природнім шляхом м. ін із сечі мущини. Його ділання випробовували деякий час на кастрованих когутах, яким після впорскнення природнього гормону збільшувався гребінь. Ця спроба допомогла виділити чистий природній половий гормон та визначити його хемічний склад: 16 атомів вугля, 26 атомів водня та два атоми кисня. Тепер не треба було вже довго ждати на штучний, синтетичний мужеський гормон. Виявилося, що він теж впливає на ріст гребеня скастрованого когута так само, як природний гормон.

Якщо вістка про це першорядне наукове відкриття потвердиться, то буде це мати велике практичне значіння для медицини. А саме природним половим гормоном лічили досі ріжні полові забурення, прояви старечости тощо. Одначе це лікування було дуже дороге тому, що зладження природного гормону було нелегке. Штучний гормон буде значно дешевший. Одначе слід підождати, чи штучний мужеський половий гормон буде викликувати таке саме лічниче ділання, що й природний.

925 МЕТРІВ ПІД ВОДОЮ.

Цю глибину осягнув біля островів Бермуда американець д-р Вілїям Біб при помочі спеціяльно сконструованого нуркового дзвона: „батісфери". Тоді, коли його товариш Бартон фільмував під водою, д-р Біб телефонував до корабля про все те, що він бачив у морських глибинах при світлі рефлектора, що освітлював воду крізь кварцове вікно „батісфери". Ця „глибинна куля" занурювалась постепенно аж до глибини 700 метрів крізь зовсім чорну воду, щоби опинитись відтак серед туркусової синяви. Більшість тамошніх дивних глибинних звірят не спіймали ще ніколи сіти дослідників: д-р Біб бачив їх перший.

Д-р Біб не думав занурюватися ще глибше. Це і так неможливе, чейже тиск води у такій

глибині рівний тискові 100 кільоґрамів на один квадратний центиметр двотонової залізної кулі, якою й є нурковий завір. Д-р Біб хоче тільки обсервувати глибинні звірята.

ІТАЛІЙСЬКІ ЗАПОВІДНИКИ.

Досі створили в Італії три великі заповідники в найкращих та найбільше типових частинах краю. Їх поверхня рівняється разом 98 тисячам гектарів. Найстаршим із них трьох заповідників в Ґран Парадізо у стіп пємонтських Альп, другий лежить в Абруццах і визначається дуже багатою фавною, третій повстав недавно у південній частині осушених понтинських болот. Четвертий італійський заповідник повстає саме тепер. Буде він найбільший з усіх заповідників: його поверхня рівна 84 тисячам гектарів. Обіймає він цілу групу Ортлера, групу Стельвіо та Чеведале під італійсько-австрійською границею. Найвищим верхом заповідника буде Ортлер (3904 м.). Крім нього заповідник буде мати біля 60 шпилів вищих ніж 3000 метрів. Завданням заповідника є хоронити оригінальну фльору (рідкі в Італії чатинні дерева!) та фавну, а також особливі ґеольоґічні формації та явища. Розуміється, що італійський уряд рахує теж на заграничних туристів. Готелі для них вибудують мабуть поза границями заповідника.

А. Л.

Сойм скликали на 11. грудня ц. р.

В дні 11. грудня ц. р. відбудеться засідання конституційної комісії сенату і буджетової комісії сойму. Сенатська комісія радитиме над проєктом нової конституції, соймова комісія розглядатиме прелімінар буджету на 1934-35 р. В дні 11. грудня ц. р. пополудні відбудеться теж засідання сойму, який радитиме над проєктами нових законів.

Зл. Держави заключать новий морський договір.

ВАШИНҐТОН, 6. 12. ПАТ. Державний секретар Гул заявив, що Злучені Держави продовжуватимуть далі наради з метою довести до нового морського договору, не вважаючи на те, що Японія виповіла вашинґтонський трактат. Тому американська делеґація залишається дальше в Льондоні.

Застереження Німеччини.

ЖЕНЕВА, 6. 12. ПАТ. Рада Ліґи приняла звіт комітету трьох у справі басейну Сари. Барон Альойзі повідомив німецького консуля в Женеві про рішення Ради в справі висилки міжнародніх сил до басейну Сари з метою вдержати лад. Відповідь німецького уряду надійде вечором. Німеччина застережеться проти висилки збройних сил з Чехословаччини, СССР і Бельгії. Здогадуються, що збройні сили складатимуться з анґлійських, італійських та голяндських військових відділів.

Стан облоги в Еспанії продовжений.

З Парижа повідомляють, що еспанський уряд продовжив стан облоги ще на один місяць. Уряд побоюється, щоби в Еспанії не дійшло до нових заворушень.

БАРСЕЛЬОНА, 6. 12. ПАТ. Авас повідомляє, що еспанський уряд зрозумів небезпеку строгої політики і тому звільнив 26 осіб зпоміж недавно 19 арештованих. Одночасно звільнено всіх арештованих послів до катальонського парляменту. Сподіються дальших арештувань.

48 годин праці на тиждень викликало обурення робітників металюрґічного промислу і фабрик самоходів. Робітники оголосять страйк. Побоюються загострення конфлікту.

Похорони Кірова.

Дальші арештування у Москві.

МОСКВА, 6. 12. ПАТ. В год. 1-ій вполудне Сталін, Ворошилов, Молотов і Калінін винесли урну з порохом Кірова з будинку професійних союзів. Доступ до будинку і на прилеглу площу неможливий без перепусток. Здовж вулиць, якими переходив жалібний похід, стояли відділи червоної армії.

Надійшли вістки, що до Москви спровадили кілька полків піхоти тому, щоби вдержати лад. Доступ до середини міста замкнуло військо, яке забарасувало вулиці вантажними самоходами. Кожного, хто хотів дістатися до середини міста, військо негайно арештувало.

Жалібний похід вирушив на червону площу, де робітники, представники ґарнізонів і делеґації віддавали почесть помершому.

По вмуруванні урни з порохами Кірова до стіни Кремля Молотов започаткував на червоній площі віче, присвячене памяти Кірова.

Розвязали японський парлямент.

До Льондону надійшла в четвер 6. грудня ц. р. сензаційна вістка з Токіо, що японський уряд розвязав парлямент.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Литовська поліція перевела ревізію в голові німецького культурно-освітного т-ва в Ковні.

— По австралійським летуні Ульмі загинув слід.

— Бурмістра Відня Кароля Зайця випустили на волю.

— Канцлер Гітлер переніс на емеритуру підсекретаря міністерства господарки інж. проф. Ґотфріда Федера, творця господарської програми націонал-соціялістичної ідеї.

—o—

Літературна нагорода на 1934 р.

Збірка фондів на літературну нагороду на 1934 р. в повному ході. Дальші датки зложили на ту ціль такі жертводавці: Михайло Кисіль, Раковець 1 зол., Константина Малицька, Львів 20 зол., Микита Присташ 2 зол., Михайло Терлецький, Львів 50 зол., Гриць Демчишин, Жихлин 5 зол., Н. Н., Варшава 20 зол., Гр. Футуйма, Вареж 3 зол., Микола Малицький, Шляхтинці 100 зол., Земельний Банк, Львів 100 зол., Банк Українських Прив. Службовиків 30 зол., Кооп. „Будучність", Тернопіль 100 зол., Центросоюз, Львів 100 зол., Т-во „Просвіта", Львів 10 зол., Т-во „Сільський Господар", Львів 20 зол., Фабрика пасти „Елеґант" 100 зол., Президія УНДО 75 зол., Українська Парляментарна Репрезентація 75 зол., Центробанк, Львів 50 зол.

Усім жертводавцям щира подяка.

До повної суми, визначеної на нагороди на цей рік, бракує ще 300 зол. Обовязком українського громадянства й українських установ цю невелику квоту в цім останнім місяці доповнити!

Жертви слати на адресу: Центробанк, Львів, вул. З. Мал., з дописком „На Літературний Фонд".

—o—

НОВИНКИ

— **Надзірна Рада Видавн. Кооп. „Червона Калина"** запрошує членів на **продовження Загальних Зборів,** яке відбудеться дня **7.** грудня 1934. в год. 6. вечір у домівці „Української Бесіди" у Львові, при вул. Рутовського ч. 22. 664

— **Оповістка.** „Карпатія", Товариство взаїмних обезпечень на життя у Львові, подає до відома, що на основі дозволу Міністра Скарбу приймає облігації 6 прц. „Позички Народової" на покриття премій від обезпечень під умовинами, устійненими розпорядком Міністра Скарбу з дня 21. липня 1934 р. Дз. Р. П. ч. 66, поз. 582. Подрібні умовини приняття облігацій висилає Товариство на бажання інтересованих.

— **Подайте свою адресу** і свого знайомого до Адміністрації гумористичного журналу „Жорна", Львів, Ринок 10, а негайно дістанете зразкове число гумористично-сатиричного журналу, дотепного у слові і рисунку „Жорна". Передплата на цілий рік тільки 5 зол.

— **Два портрети,** що їх слід масово поширити. Довідуємося, що вже вийшов в друку і продається портрет Ю. Федьковича по ціні 1 зол. Друкується вже і скоро буде в розпродажі також портрет першого голови Української Держави Михайла Грушевського. Оба портрети видає Т-во „Просвіта". Можна їх набувати виключно в книгарні „Просвіти", Львів, Руська ч. 1.

— **Дансінґ на дохід найбідніших** відбудеться у суботу 8-го ц. м. в салях „Народньої Гостиниці" в год. 18.

— **Успіх „Гриця".** Як нас повідомляють із Перемишля, нововиведена вистава „Ой, не ходи Грицю" театром „Заграва" мала такий великий успіх, що багато осіб мусіло відійти від каси без білету. Пєсу повторять ще в неділю 9-го ц. м.

— **Памяті д-ра К. Велемінського.** 15. листопада ц. р. помер у Празі визначний чеський педагог і культурно-освітній діяч д-р Карель Велемінски. Покійний прислужився багато розвиткові позашкільної освіти в Чехословаччині як ініціятор законопроєкту про народні бібліотеки, як довголітній редактор видань позаочних курсів „Домашнє навчання" і т. п. Ще більше прислужився він шкільній реформі в Чехословаччині своїми літературними працями, особливо двотомовою оригінальною працею „Американське виховання", а також працею в міністерстві освіти, де кермував відділом, що мав своїм завданням студіювати шкільництво в чужих країнах. К. Велемінски був дуже добре ознайомлений також зі шкільною справою в Росії й на Україні, де був останній раз 1928 р. В книжці „Росія вчора й сьогодні" (Прага, 1929) К. Велемінски підкреслив, що він вірить у перемогу на Україні націоналізму над комунізмом, який є лише зверхньою плівкою на здоровім організмі. К. Велемінски був один з небагатьох чехів, приятелів українського народу. *Ст. С.*

— **Щоби баламутство не ширилося,** стверджуємо, що у статті п. н. „Про кооперацію на Лемківщині", поміщеній у попередньому числі „Діла", вийшло через друкарську помилку невірно, неначеби „Русскій Ревізійний Союз" мав у горлицькому повіті „понад 200 кооператив", а тимчасом мало бути: **понад 20 кооператив.**

— **Зимові ферії у школах.** Міністерство освіти видало розпорядок у справі цьогорічних зимових ферій у школах. Як торік так і цього року зимові ферії будуть тревати від 22. ц. м. до 15. січня 1935 р. включно.

— **Мешканева мораторія для лікарів.** Міністерство справедливости видало обіжник, на основі якого лікарі, позбавлені зарібків, можуть користати з мешканевої мораторії. Торкається вона не тільки лікарів, що втратили посади, але й тих, що не мають великої практики.

— **Арештування в Станиславові.** Вістка, подана про масові арештування серед української молоді, вірна остільки, що арештовано поправді тільки три особи.

— **Нові золотові монети.** „Вістник законів" оголосив розпорядок міністерства скарбу про нові 2, 5 і 10-золотові монети. На одній стороні нових монет находиться голова марш. Пілсудського, на другій орел з написом: „Ржечпосполіта Польска". Поруч тих монет залишаться в обігу дотеперішні монети з головою жінки.

— **Затвердили назви кількасот нових вулиць у Львові.** Надзірна влада затвердила цілий ряд змін назв вулиць у Львові. У межах старого Львова нові назви дістало 126 вулиць — це вулиці затверджені, та досі не назвені. Повна зміна назв вулиць у межах старого Львова торкається 42 вулиць. У бувш. громаді Кривчичіназвали повними назвами 31 вулиць, у бувш. громаді Козельники 2 вулиці, в бувш. громаді Кульпарків 7 вулиць, у бувш. громаді Сигнівка 31 вулиць, у бувш. громаді Клепарів 59 вулиць, у бувш. громаді Голоско Мале 10 вулиць, у бувш. громаді Замарстинів 49 вулиць, у бувш. громаді Знесіння 52 вулиці. Взагалі в межах Львова 451 вулиць дістало нові назви. З огляду на конечність інформувати заінтересованих у справі положення нових вулиць і площ дороговий відділ маґістрату буде давати подрібні вияснення аж до видання відповідних плянів і списів.

— **Присуд на комуністів.** Перед львівським судом присяжних відбулася розправа проти пятьох членів КПЗУ за комуністичну пропаґанду. Засуджено Мозеса Шора і Самуеля Марґуліеса по 8 літ, Герша Браера на 10 літ вязниці, а Еву Браер увільнено.

— **Новий дім освіти ТШЛ.** повстав у Юріямполі (пов. Борщів). У посвяченні дому взяв м. і. участь борщівський староста Васевич і командант баталіону КОП-у майор Вуйтович.

— **Варуґе перед судом.** Перед судом присяжних у Тернополі відбудеться другий з черги процес Евгена Костецького, студента агрономії, родом з Тохів, засудженого свого часу на кару смерти за вбивство постерункового Гловяка.

— **Війна — колективне божевілля.** Нюйорське товариство для етичної культури відбуло недавно, з нагоди дня перемиря своє зібрання

й осудило війну як „колективне божевілля та масове вбивство". Референтом був провідник товариства, Алджернон Д. Блек. Аргументи навів м. і. такі: Коли людина любить війну, то чому вона потребує грошей, зусиль, простої брехні і оповідань про страхіття, вивішування прапорів, організування банд, а все на те, щоби викликати ненависть і завзяття до боротьби. І не зважаючи на те все, чому так мало людей добровільно голоситься до війни, а треба аж примусу до військової бранки? Чому навіть на фронтових позиціях вояки братаються зі собою нераз так далеко, що старшини мусять їх розділювати? Коли це правда, що війна є природною потребою, то чому тільки божевільних між раненими та фронтовиками? Чому так люди тікають з боевої лінії? Чому противляться військовій службі, хоч як принадливо її представляють? Референт прийшов до висновку, що модерна війна є штучна й її викликують постpахом перед якимсь ворогом. Щоби недопустити до війни, треба ввести етичні засоби загранічної політики, а загал треба вчити про причини воєн.

— **Коли вмирають люди?** Лікарська статистика в шпиталях і клініках а також приватна обсервація стверджують, що більшість хорих умирає в ночі. Майже вдвоє більше пацієнтів умирає в ночі, ніж у день. Статистика має на увазі пацієнтів, яких оперовано. Смерть при інших недугах приходить всіляко. Обсервації д-ра Віганда, переведені у 672 випадках, виказали, що при недугах нирок і мозку смерть буває найчастіше в ночі між год. 6. веч. і 6. врані, при недугах рака найбільше вмирають в ночі між 8 і 10, при недугах серця між 10 і 12 в день, так само при затроєннях, зате грудних недугах між 4 і 6 год. попол.

— **Партійна оліґархія.** Російська комуністична партія переміняється в оліґархію (пануваня кількох), як це вказує кореспондент нюйорської газети „Геральд-Трибюн". Сказано там, що перед роком мала комун. партія в Совітах 2 міліони членів, а міліон кандидатів на членів. В теперішньому році остало лише 665.000 членів, бо управа партії розпочала чистку. Чистка йде дальше в таких розмірах: 130.000 членів признано за небажаних і їх прогнано з партії цілковито; 40.000 членів здеґрадовано і зроблено з них „симпатиків" партії. Це зовсім нова назва і нова катеґорія півчленів, якої досі не було. Крім цього ще 57.000 членів поставлено в кандидати до провірки за те, що вони „політично неграмотні". Члени комуністичної партії мусять від тепер бути докладно обізнані з політикою Совітів і вміти відповісти на такі питання, як: „Чому Росія колективізується?" — „Яка основна ріжниця між соціялізмом і комунізмом?" „Чому заходить небезпека оружного нападу на Радянщину?" і т. п. Найбільше членів прогнано на Україні, Північному Кавказі і в Східній Сибірі, найменше в Ленінграді і Москві. Найменше підлягли чистці члени червоної армії й урядовці комісаріяту внутрішніх справ (недавнього ОГПУ). Коли в Україні та інших областях чистка дійшла до висоти 20 відс., то в армії та ОГПУ вона обняла лише 5 відс. усіх членів партії.

— **Оборона Гавптмана.** Новий оборонець Гавптмана, арештованого у Зл. Державах під закидом убивства синка Ліндберґа, робить розпучливі зусилля, щоб поставити в некорисному світлі твердження стейтового прокуратора. Діло в цьому, щоби викликати менше ворожий настрій публики до Гавптмана, заки розпічнеться розправа в містечку Флемінґтон, де є властивий суд для округи, в якій жив Ліндберґ перед схопленням його дитини. Зате не спить і противна сторона й її заходами мабуть розпущено такі вісти про оборону Гавптмана: Закидають, що він видав уже 30.000 дол. на адвокатів та явних і тайних аґентів оборони. Якраз тої суми не дістає, щоби мати повний окуп у висоті 50.000 дол. виманчених від Ліндберґа після щезнення дитини. Отже, кажуть, що ці гроші були переховані десь інакше і тепер адвокати ними користуються. Перший адвокат Гавптмана, зажадав 4.000 дол. за свою працю, а теперішній адв. Фишер та його спільники будуть коштувати ще більше.

— **Ріжні вістки.** У Парижі помер визначний маляр Альбер Бенар. — У нім. місцевости Штайнберґ відкрили цілющі джерела. — У Римі відкриють 10. ц. м. памятник франц. письменника Шатобріяна, що був у свій час італійським амбасадором; від франц. уряду промовлятиме Анрі Беранже. — У Меці помер останній член давнього німецького парляменту Люї Пірсон у 88 р. життя, посол з Льотаринґії. — Один із совітських учених відкрив випадково дорогоцінний рукопис середневічного франц. фільософа Жана де ля Рошель з XIII. ст. — Американський ґенеральний штаб робить досвіди з нововинайденим танком, що важить 8 тон і робить 96 км. на годину.

— **Звичайні загальні збори** Кружка „Союзу Українок" на Личакові відбудуться в неділю, 16. ц. м. в год. 5. веч. зі звичайним порядком нарад. — **Виділ.**

— **Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові** (вул. Чарнецького 24) мав у місяці листопаді 113 катальогових чисел приросту до ч. 25018 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольоґія 90 і пять збірок черепя (головно мальована кераміка подільська), побутова старовина 2, історичні памятки 8, графіка 1 (проект П. Ковжуна), репродукції портретові та інші 86, видівки топографічні й портретові 30, альбом репродукцій 1, фотографій 40 (у цьому збірка памяткових з тернопільської гімназії), монети срібні 2, два аркуші кошутівських банкнотів, печатка 1, фотокліщів з життя УСС 130. Жертводавцями були пп.: проф. Боднар І., інж. Березюк В., інж. Винар О., Вишневська Л., дир. Дорошенко В., Жуківський, учит. Заклинський Б., д-р Іванець І., Кінаш, Климів І., Коник Р., арт. Красицький С., д-р Левицький В., ред. Нової Хати, інж. Озаркевич І., д-р Полянський Ю., Рудик, Ставничий О., Старосольська Д., Тарнавський В., ред. Таранько М., о. Томашівський І., упр. Чайковський Е. Управа Музею складає всім щиру подяку. Виставу образів „Т-ва прихильників українського мистецтва" відвідало біля 400 осіб. На черзі вистава АНУМ-у.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЖІНКА, ЩО МАЛА 53 ДІТЕЙ.

Недалеко міста Штутґарта, в містечку Бобенгайм, прикріпили цими днями в церкві мармурову дошку в честь жінки, що мала найбільше дітей з усіх жінок, відомих в історії. Називалась вона Варвара Шмоцер, померла у 1504 р. у Бобенгаймі. Документи і свідки, які не підлягають ніяким сумнівам, ствердили, що мала вона 38 синів і 15 доньок.

КОЛИ БІДНИЙ ПЛАТИТЬ ПОДАТКИ.

У південно індійськім місті Тірупаті стягали з бідних податки. Коли прийшли до одного бідака він заявив, що не має нічого тільки кілька шкляних цяцьок, що нагадують дорогоцінне каміння. В уряді ствердили, що це справжні самоцвіти вартости 60.000 рупій. Після слідства виявилось, що один із предків бідака ограбив був колись раджу з Гайдерабаду і вкрав йому діяманти. Грабіжника повісили але діямантів не найшли. Аж тепер вони вернулись до державної каси.

НЕ ТРЕБА СПАТИ!

Французький хемік Гастон Леру придумав таблетки, які, як він упевняє, можуть заступити сон. Таблетки мають бути нешкідливі. Одна таблетка рівна у своїй силі 8 годинам сну. Каже винахідник, що заживаючи його лік можна цілими тижнями не спати.

З нових видань.

ЮРІЙ ГОРЛІС-ГОРСЬКИЙ: „*ХОЛОДНИЙ ЯР*". Львів, 1934. Накл. Сотн. Івана Зуба, ст. 173.

Це спомини учасника подій з 1919 р. з одної закутини української землі так щасливо забезпеченої природою, що могла вона власними, дуже слабими силами довгими місяцями боронитись перед большевицькою окупацією. Оборона ця не кінчилася на самому збройному спротиві, а загартовані у революційній боротьбі отамани, вояки та звичайні селяни йшли на всі хитрощі воєнного ремесла: прикидались симпатиками ворогів, ішли на чужу службу як шпигуни, переходили з одного фронту на другий, зваблювали у пастку ворога там, де він сподівався найти „своїх".

Найцікавіша частина книжки та, де автор знайомить нас із настроями „Холодного Яру", його типами, зовсім своєрідними побутовими відносинами, що з одного боку пахнуть старосвітською ідилією, з другого чадом революційної війни. Книжка написана живо, енерґійною рукою, може занадто нервово. Місцями ситуація затирається від надто великої скількости гарячкових слів, що хотять передавати дуже важкі речі: силу, розмах, порив, завзяття, все це нараз. Нервовий стиль, не завсіди дозволяє зорієнтуватися у ситуації. Ось зразок такого стилю.

„З хат вибігають і приєднуються до нас озброєні селяни. З протилежного боку села — розлягається стрілянина. З гори, з правого боку, заклекотіло два кулемети. Що це? Невже надспіли лубенці і ворог оточений?! До середини села ще з кілометр... Серце нетерпляче рветься. Вибігаємо за поворот балки і бачимо на горі дві кулеметні тачанки, які бють по селі. З села до них підіймається через город зустрінутий нами роз'їзд. Піднявшися на гору, кінноточики дали кілька стрілів у наш бік і разом з тачанками — зникли за обрієм. Назустріч нам вибігає група мельничан з Чорноморцем. Ворожа кіннота, захопивши з собою полонених Петра Чучупаку та Солоньку — несподівано заграла збірку і виступала з села вузенькою бічною доріжкою, що вилася через подвіря й городи і вела на дорогу до мосту через Тясмин. Стаємо перед загадкою: як попала ця кіннота до Мельників і заскочила так несподівано наших на Кресельцях? Чому виступила з села, не очікуючи, поки знесуть харчі і овес, які замовила селянам знести, покинувши навіть те, що вже знесли, коли ніхто по ній не стріляв?"

Автор хотів змалювати нам жорстокість і жах і це йому вдалося. Хвилинами маємо охоту відложити книжку від надміру таких картин. Головний намір автора — надихати читача патріотичним поривом, оснований на одному фальшивому психольоґічному засновку. Забуває він змальовуючи жорстокість ворогів, що улюблені ним рідні герої не стоять морально вище і користуються тими самими засобами боротьби. Правда, в очах читача завсіди виправдані ті дієві особи, що стоять на боці його ідеалів, без огляду на те, як вони ці ідеали здійснюють. Але таке психольоґічне становище тримається міцно тільки серед некритичної маси: на ньому побудована вся сенсаційна і популярна література. На оборону автора можна сказати хіба те, що він не мав навіть претенсій дати щось більше, як таку популярну книжку.

Цікаве тут іще питання про межі звичайних споминів і літературного твору. Теоретично меж таких нема. Самі спомини, зовсім правдиві, скла-

дені а буденних фактів, можуть стати літературним твором, завдяки талантові автора, коли відтворює живих людей та їх психольогію, дійсні події та атмосферу даної доби. Автім навіть книжки, де автор дає тільки плоди своєї уяви, можуть бути зовсім нелітературні.

У споминах Горліс-Горського є чимало матеріялу на літературний твір, а проте він кинений у надто сірій формі. Втеча автора з вязниці, правда його любки та її засуд це наче фрагменти справжньої повісти. Велика прикмета цих споминів у тому, що вони барвисті, не розтяжні, мають ефектовні сцени, одно слово: притягають як лектура. До літературного твору бракує їм тої психольогічної тонкости, що каже письменникові дуже обережно поводитись із заг. міркуваннями й особистими переживаннями. Байдуже, в чиї уста вкладає автор свої думки про такі величні речі як смерть, геройство та любов батьківщини. Чим вища тема, тим вищі мусять бути ці думки. А щодо власних переживань, то література супроти них такасамо немилосерна, як люди: цікавить їх тільки те, що нове й оригінальне. Від тисячі літ читаємо твори про війну та оборону батьківщини і недобре, коли при рідних творах задто часто нагадується нам лектура з дитячих літ про боротьбу індіян за волю.

Тому, що автор прохає на кінці книжки переслати йому свої завваги на приватну адресу, пересилаю туди деякі помічення щодо техніки та мови, яка поруч дуже доброго стилю, засмічена чужою складнею і чужими словами.

Автор має дуже живий стиль, зате мова не вільна від чужої складні, чужих слів і часом канцелярщини. Ось кілька прикладів: „тиф, якого обявилося (!) декілька випадків“; „з жіноцтва перебільшують (себто переважають) дівчата з торшками“; „посідав грунтовне знання“; „доносилися чутки“, „після перехідки“ (проходу): „Її переїзд затримався через підготовку помешкань для установ“; „голову мені обпалив ззаді (!) горячий подих...“; „розлігся (!) вибух“; „відкрив огонь по невидимому ворогові“; „отримати попередження про її наближення“, „були спішно зроблені“, „суд був (!) вібраний (!)“, „через (!) пару слідуючих секунд“ або такі недогляди: „Пси виказували (?) червоноармійцям, де я обертався і вони (хто?) бігли в тім самім напрямку, стріляючи по дорозі в небо“.

Все-ж такий бурян неважко було би виполоти.

м. р.

З концертової салі.

ФОРТЕПЯНОВИЙ ВЕЧІР ГАЛІ ЛЕВИЦЬКОЇ.

По півторарічній перерві наша відома піяністка виступила знову із самостійним вечором, цим разом у малій салі Т-ва Лисенка. В програму були вміщені твори Моцарта, Шопена, Ліста, Тоха і М. Колесси.

Соната ф-дур **Моцарта** вийшла зпід рук піяністки незвичайно прозоро, просто і визначалась усіми рисами, яких вимагає моцартівський стиль. Навіть те, що піяністка з самого початку не ввійшла ще була в гру, не пошкодило ні трохи Моцартові. Із **Шопена** почули ми три прелюдії, в яких концертантка з просто непомильною інтуїцією відтворця відчула те, що про них говорить славний французький піяніст Корто (Cortot).

В першій з них фіс-моль ч. 8 Корто характеризує інтенцію Шопена так: „Сніг падає, вітер свище, але в моїм непотішенім серці ще більший смуток“; другу ф-дур ч. 23 по словам Корта Шопен уявляв собі як танок русалок, а в третій д-моль ч. 24 криються самі пристрасти крови, розкоші і смерти. І направду Галя Левицька і публика ті всі настрої глибоко пережила. З Шопена заграла нам піяністка ще Баляду ф-дур, яка через свої величезні акордові маси в середній частині — на мою думку — не може вийти досить виразно в малій салі. Але піяністка, вповні свідома того факту, зуміла по мистецьки ту перешкоду побороти, так, що Баляда загально дуже подобалася. Те саме можна сказати про дантейську сонату Ліста. Колисанка була дуже добра, інтерпретація великого вальсу Ас-дур доволі оригінальна.

Але всеж львину частину успіху завдячує Галя Левицька виконанням пятьох капрічієт Ернста Тоха (сучасний австрійський композитор) і скерца Миколи Колесси. До тої точки почули ми незвичайно цікаві завваги дир. В. Барвінського на тему поступу в музиці і відношення сучасного світа до нових напрямків, а також докладну аналізу і характеристику всіх пятьох капрічієт Тоха і скерца Колесси. Композиції Тоха, відтворені піяністкою з великим піетизмом, зробили на публиці помітне враження, а скерцо М. Колесси своєю знаменитою фортепяновою фактурою, величезним розмахом і врешті також глибоким і цікавим змістом викликало великий ентузіязм, який проявився в довгих оваціях під адресою присутнього на салі композитора і піяністки. На „біс“ відіграла концертантка вдруге Тоха.

Мала саля Муз. Т-ва виповнена.

Роман Савицький.

З кіна.

КІНО АПОЛЬО: „КАРІЮКА“

Каріока це такий новий танок, що має ввійти у моду. Імовірно бразилійський. Дія фільми йде у Ріо де Джанейро і називається в оригіналі „Лет до Ріо“. Вся вона начеб написана для реклями цього нового танку. Виводять його у двох довгих сценах з великим балетом і багатою обстановкою. Це щось різкіше як колись модний мурийський „блек-боттем“ і багато трудніший. Нагадує місцями гімнастичні вправи з цирковими штуками. До цієї головної атракції додана любовна пригода й акробатичні штучки танцюристок на літаках. Але нині кожний уже знає, що цю смертельно небезпечну акробатику можна робити в кіновім ателіє серед безпечного приладдя. Що робить у цій фільмі артистка з іменем Дольорес дель Ріо? Шкірить зуби, кілька разів вигинається як кітка і будиться так само як ми. Сценарій нагадує найпримітивніші фільми давно забутих днів.

Дописи.

РАДЕХІВ.

Свято в честь О. Федьковича. В неділю 4. м. м. влаштувала радехівська Рідна Школа свято-концерт для вшанування 100-ліття уродин Осипа Юрія Федьковича. Свято відкрив голова Кружка Р. Ш. д-р Ярослав Селезінка добре продуманою і гарно виголошеною промовою. Дальше були хорові точки дітей Р. Ш., які під солідною і вправною орудою дир. Чучкевича виконали кілька гарних народніх пісень. Співи чергувалися з дточими декламаціями. На перше місце між солістами вибились: Ірка Галамай і Наталя Вдовин; між декляматорами пальму першенства добула Вірочка Панасюк. Гарно теж вивязалися зі своїх завдань: Зоня Стадницька, Славця Маланяк, Степан Охота, Іван Чорний, Стефця Марків та інші. Дуже добрий був реферат про життя і творчість Федьковича, виголошений з великим зрозумінням учeницею VI кл. Ів. Саган. В програму свята входили далі соля фортепянові і вправи вільноруч. Свято закінчила інсценізована картина поеми „Король Гуцул“. Гарні декорації, виконані проф. Купчинським, світляні ефекти, стилеві строї та зразкова рецитація дітвори — все те зложилося на прегарну цілість, яка залишила серед численно зібраної публики якнайкраще враження.

Свято Франка. Дня 18. м. м. вшанувало радехівське громадянство память Івана Франка святочним концертом. Вступне слово виголосив д-р Василь Возьняк. Опісля співав хор радехівської філії „Просвіти“, що виконав бездоганно кілька пісень до слів Франка, як „Пісне моя“ Січинського, „Ой ідуть, ідуть тумани“ Ярославенка, „Пісня життя“ Вахнянина і хорал „Слава йому, слава!“ З тенoровими солями виступив як гість у Радехові інж. Юрко Шухевич, який здобув заслужено багато оплесків за відспівання пісень: „Місяцю князю“, „Розвійтеся з вітром“ і Лопатинського „Зелений гай, пахуче поле“. Також гарно вивязалася зі свого завдання піяністка, п. Ірина Селезінка, яка відіграла Лядова „Ноктюрн“ і Людкевича „Пісня до схід сонця“. Цікава тематика обох композицій, витриманих в тоні східних мотивів і мистецьке відіграння передовсім „Пісні до схід сонця“ зробила на слухачів якнайкраще враження. Крім того була ще декламація „Каменярі“ у доброму виконанні п. Володимира Дибайли. Хорами проводив адв. д-р Яр. Селезінка, фортепяновий достріл був у руках п. Ірини Селезінки. Незвичайно вдатною треба назвати останню точку святочного вечора, а саме інсценізовану поему „Великі Роковини“, яку з чуттям і відповідним патосом віддав п. Михайло Панасюк, що створив справжній тип „козака-невмираки“. Артистична обстановка проф. Купчинського була знаменитим тлом для великих слів Франка.

СОКАЛЬЩИНА.

Не вільно продавати ліків без дозволу влади. Староство в Сокалі покарало Наталію Кавузу з Ульвівка, пов. Сокаль, гривною 5 зол. за те, що покарана дня 30. 7. ц. р. продала чи відступила своїй односельчанці порошок від болю голови. Про це доніс до староства в Сокалі постерунок поліції в Скоморохах. Наталія Кавуза відступила своїй односельчанці порошок з аптички кружка „Союзу Українок“ з Ульвівку, що зaосмотрюється в деякі конечні порошки в аптиках, а в потребі робить вигоду своїм членам. А скільки то ріжних дурисвітів ходить по наших селах, що не лиш за дорогі гроші ошукують наших людей за ріжні „ліки“, але при тім і лічать? Але їх ніхто не бачить. Бо не знаємо, чи таким великим проступком є хочби відступлення комусь за фактичну ціну купна в аптиці одного чи навіть більше порошків від болю голови? Чи помагаючи другому безінтересовно, поповнюємо проступок, за який треба карати? Ми не сумніваємося, що є такий закон, але декотрі ли багато річей є людям незрозумілі. А скільки то читаємо зaписів по часописах про якісь чудотворні ліки? Чи всі ті продавці мають дозвіл влади, що вештаються по наших містах і селах та продають ріжні „чудотворні ліки“ на всі недуги? А чи на терені самого сокальського повіту нема „лікарів“, що займаються „лічениям“, до чого не мають ніякого права? Чи не знають про це компетентні круги, що такі шкідники для людського здоровля і життя „лічать і помагають“ на терені сокальського повіту і на самій території постерунку держ. поліції в Скоморохах? Бо про це всі знають: і односельчани, і мешканці сусідніх сіл, а навіть у Сокалі, а чи не знав-б того поліцій в Скоморохах? Далі є публичною тайною, що в Сокальщині „дуже успішно“ управляють своє недозволене „ремесло“ так зв. фабрикантки ангеликів, що і фабрикують ангеликів і лічать жінок. Думаємо, що доволі матеріялу до цього можна б найти і на території постерунку поліції в Скоморохах. А скільки звідси матеріяльних страт і покалічень жінок на все життя, а буває й утрата не лиш здоровля, але й життя? Та ніхто ще тут не чув, щоб когонебудь покарали за такі „зделки“, що дуже сильно колідують з карним кодексом та є публичною тайною. Чому воно так?

РОЖНІТІВЩИНА.

Невідрадний стан міської кооперативи у Рожнітові і Перегінську. Рожнітівщина — це один із перших районів Підкарпаття, що почав переводити кооп. ідею в життя. Зате кооп. життя самого Рожнітова лишає багато до бажання. Поза складницею П. С. К. з Калуша, яка радше обслуговує сільські кооперативи району, істнує в місті всього одна маленька кооп. крамничка, у поганенькому льокалі, що ледви животіє. Очевидно, не може навіть рівнятися зі спож. кооперативою нашого, хочби й пересічного села. А вонаж має всі завдатки стати великою міською кооперативою, що заспокоювала-б потреби місцевої і позамісцевої досить численної інтелігенції, яка підтримує тепер чужих, бо, мовляв, у своїй крамниці нема потрібного товару. Тож здалося-б, щоб місцеві інтелігенти, між якими не бракує добрих знавців кооп. діла, зацікавились якслід своєю кооп. крамницею і поставили її на відповідному рівні. Цеж і для доброго прикладу селові є вказане, щоб показати йому, як під їхнім безпосереднім проводом розвивається кооператива. До повного успіху цього діла потрібний і відповідний власний будинок, чого у Рожнітові нема. — Проблиски поправи виказує сусіднє містечко Перегінсько, яке донедавна представлялося в кооп. ділянці так само, як і Рожнітів. Поважний крок уперід — це в першій мірі великий поверховий „Народній Дім“, що його саме викінчує „КІР“. В ньому найдуть пристановище всі місцеві українські установи разом із кооперативою, що досі тиснулася у маленькій хатчині. До здвигнення цієї величавої будівлі в центрі Перегінська причинився Митрополит Шептицький. Сама кооператива могла би краще представлятися, ніж це є в дійсности. Але брак відповідних фінансових засобів, які зїли попередні манка, не позволяє заосмотрити її у такий запас товару, який потрібний на заспокоєння потреб не лише самого містечка, але й Підлютого, Осмолоди та інших місцевостей, положених у митрополичих добрах, у яких поки-що всевладно панує Фішер (великий та одинокий жидівський торговельний склад в Осмолоді). З розвитком кооперативи слід би подумати про філію у Підлютому чи Осмолоді, хочби тільки сезонову на літо. Брак крамниці в тих місцевостях відчувають болюче ті літники й туристи, які памятають про гасло „Свій до свого“, та не можуть, на жаль, його реалізувати. Зусилля теперішньої управи кооперативи в Перегінську повинні йти в напрямі поправи стану кооперативи під оглядом кількости членів, ліквідації боргів і стягнення манк, щоби придбати гроші на побільшення запасу товарів, без яких крамниця буде дальше клигати. З переходом до нового, справді великоміського льокалю повинна кооператива притягнути всіх покупців-українців Перегінська й околиці. Але до зреалізування цього треба багато доброї волі й енергії.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

30-ліття чит. „Просвіти“ в Ремезівцях. — Районовий концерт. Дня 18. XI. ц. р. святкувала ремезовецька читальня „Просвіти“ 30-і роковини свого істнування, а заразом десятиліття повоєнної діяльности. Це свято заслуговує тимбільше на згадку, що відбулося в осередку одного з найбільш занедбаних і найменш свідомих закутків нашого краю, де перші поважні зусилля в напрямі організованої праці проявилися щойно по світовій війні. Треба згадати, що читальня-ювилят дала почин до заснування інших культурно-освітніх та економічних установ не тільки в своєму селі, але й у сусідніх місцевостях, започаткувала в них перший зрив до організації, дала їм своїх режисерів і диригентів, вишколювала в себе їхніх працівників. Такі села, як Угорці, Коропець, Чижів, Шпиколоси, Своєрч завдячують своє пробудження у величезній мірі впливові читальні в Ремезівцях. Вправді вислідки праці не відповідають кількости витраченої енергії, алеж це була перша чорна ро-

бота на ниволя ще неораній плугом культури ріллі. Щоб підкреслити вартість свята, золочівська філія „Просвіти" влаштувала в той день районовий концерт у Ремезівцях, при чому до участи запрошено все громадянство та гром. установи всіх довколишніх сіл. На свято загостив старенький золочівський декан о. шамбелян д-р Ст. Юрик з о. Марковичем, а від філії „Просвіти" як відпоручники: мец. д-р Михайлів, інстр. Вахрівський і студ. Почапський. Концерт почався в год. 2. попол. виступом прегарного хору з Угорець під упр. молодого селянина Романа Лютого. Хор відспівав удачно „Учітеся", а відтак низку пісень, якими підтвердив свою добру славу. Реферат про діяльність читальні-ювилята виголосив з темпераментом д-р Михайлів, а культурно-освітній реферат абс. фільос. Роман Завадович, вдовиник і провідник читальні в повоєнних часах. З реферату мали нагоду присутні довідатися, що за одно десятиліття читальня придбала три хори (мішаний, мужеський і хор ветеранів з р. 1924), два театральні гуртки (старших і доросту), три секції, бібліотеку в чотири сотні томів, власну домівку з театр. салею і власну переплетню, де працюють члени доросту. Цю тяжку каменярську працю оформив у віршованій формі Р. Завадович і під наз.: „Десять літ" продекламував її на святі. Серед різнопманітних точок програми заслуговує на увагу виступ хору бувших співаків-ветеранів зперед 10 літ, яких виступає тільки при більших святах. Він відспівав під орудою Р. Завадович гимн ремезівської читальні, що бого зладив сам диригент, а музику скомпонував проф. Осип Залеський. Національним гимном закінчено це рідке й радісне свято, що, хоч не вибагливе, кинуло в серця присутніх жмуток світла й охоти до дальшої праці.

—o—

СПОРТ.

СТОЛОВИЙ ТЕННІС (ПІНҐ-ПОНҐ).

Сокіл IV — Каменярі 1:5.

Дня 2. XII. відбулися товариські змагання у столовім теннісі в домівці львівських Каменярів (Міцкевича 7, II). Змагання закінчилися перемогою Каменярів.

Змагання за каменярське мистецтво у столовім теннісі.

Від дня 15. XI. ц. р. до дня 27. XI. відбувалися у Львові в домівці Каменярів пінґ-понґові змагання за мистецтво Каменярі-Львів. Участь брало 17 змагунів. Перше місце взяв Гладкий Роман, 2-е місце Гладкий Володимир, 3-е місце Мандзіловський Дмитро, 4-е місце Мельник Володимир.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, двотижневик. Література, Мистецтво, Наука, Громадське життя. Ч. 23. Ціна 50 сот. Львів 1. XII. Зміст: Василь Сімович: Велика індивідуальність. Юрій Косач: В Люксембурському городі. Святослав Гординський: Фрагменти на старі теми. Мих. Корчинський: Людина невтомної праці. М. Рудницький: Трошки фільософії. Анатоль Курдидик: Меценат. (Нарис олівцем). Анрі Берґсон: Можливість і дійсність. АНУМ — готовиться до виступу. Іван Керницький: Осінь. Таня Чайківська: Шукала я людського серця... В житті треба знати... І. Шмериковська-Приймова: Кілька хвилин з ателі М. Дольницької. О. Дніпровський: Повість з нашої війни. Карло і Йосип Чапеки: Острів сподівань. Фільмова сторінка. М. Прозорівський: Український Наддніпрянський Хор Д. Котка. Літературний Бім-Бам. Летіло 40 сорок...

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ. Львів, рік VII., ч. 9. Грудень 1934. —

НАША УКРАЇНА. Ч. 3. Український Дитячий Притулок у Подєбрадах. Подєбради 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Кооператива „Український Театр", Український Нар Театр ім. Тобілевича Скала н/Збр.

7. XII. Товаріш.
8. XII. Княжна чардаша.
9. XII. Залізна Острога.
10. XII. Спадкоємець.

Театр гратиме від 13. XII. — 16. XII. ц. р. в Чорткові.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 7. XII. год. 7·30 веч. „Викрадена наречена".

Субота, 8. XII. год. 3·30 попол. (Казка) „Дванацять годин пригод".

Субота, 8. XII. год. 7·30 веч. „Розкішна дівчина".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 7. XII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Субота, 8. XII. год. 7·30 веч. „Музичні іграшки".

Кіна.

АПОЛЬО: „Каріока" (Дольорес дель Ріо).

АТЛЯНТИК: „Маскарада".

ВАНДА: „Мадярське кохання".

ГРАЖИНА: „Жінка на одну ніч" та виступ балалайкового хору.

КАСІНО: „Бастер роздає міліони" (в гол. ролі Бастер Кітон).

КОЛІСЕЙ: „Все це жарт", ревія „Фронтом до Сонячної вулиці".

КОПЕРНИК: „Весняна парада" (Франціска Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „І щож далі, сіра людино?" ревія: „Від Обеліска до Каріоки".

МІРАЖ: „Кво вадіс".

МУЗА: „Сини пустині".

ПАЛЯС: „Піснею я завойовую світ".

ПАН: „Торговці живим товаром" і Власта Буріян.

ПАСАЖ: „Помста д-ра Фуманчу" та ревія.

РАЙ: „Пісеньказ Варшави" (Е. Бодо).

СВІТ: „Заборонена мельодія" з Джозе Мохікою та „Білий слід".

СОНЦЕ: „Син джунґлів".

СТИЛЕВЕ: „Що мій чоловік робить у ночі", ревія: „Гуртівня гумору".

УТІХА: „Сьогодні живемо!" й ревія.

ХИМЕРА: „Тигр убивник".

Закордонне радіо.

Пятниця, 7. грудня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·15 Іт. пісні, **Кошиці** (259,1) 20·00 Концерт, **Прага** (470,2) 12·35 Сальон. музика, 15·55 Військ. орх., **Париж** (1648) 13·15 Концерт, 21·00 „Рамунчо" песа Петра Льоті, муз. Перне, **Париж ПТТ** (431,7) 21·30 Оперетова музика, **Берлін** (356,7) 15·25 Давні нім. сонати, 22·0 Реґерові твори (орх., форт.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Танк. муз., **Мінхен** (405,4) 17·50 Фортепян, **Штутґарт** (522,6) 20·15 Оперетова муз., **Будапешт** (550,5) 17·15 Циг. муз., 20·50 Спів, 2. 50 Симф. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Орхестра, 13·00 Тріо, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 16·00 Академія св. Сесилії, 20·45 „Гарна Рівета" оп. Лео Фаля.

Субота, 8. грудня 1934.

Льондон (342,1) 21·50 „Кармен" оп. Бізета, **Відень** (506,8) 8·35 Літурґ. пісні, 11·00 Оп. музика, 18·00, 18·25 Пісоньки, 20·30 „Кінстлєрблют" оп. Айблера, **Братислава** (298,8) 9·25 Словацькі пісні, 19·00 Концерт, 19·05 „Миколаєві заручини" оп. Костая. **Прага** (470,2) 9·15 Рос. хор, **Вежа Айфля** (1389) 20·30 Театр. веч. р. **Париж** (1648) 13·00 Симф. концерт, 16·00 Для дітей, 21·00 „Сукруф" оп. Плянкета, **Берлін** (356,7) 16·00 Популярна й легка муз., 20·30 День солідарности (промова мін. Ґебельса), **Франкфурт** (251) 12·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 19·30 Сарські пісоньки, **Штутґарт** (522,6) 10·45 Пісні Реґера та Кнаба, 11·05 Форт. твори Ліста, 1·00 Нічна музика, Садко (тенор). **Будапешт** (550,5) 12·30 Концерт оп. орхестри, 14·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 13·00, 17·10 Легка й танк. музика, **Рим** (420,8) 20·45 „Ріґолето" оп. Вердія.

Львівське радіо.

Пятниця, 7. грудня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорол. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Ялинка, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки, 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Камер. концерт (смичк. квартет), 17·50 Огляд видавництв, 18·00 Сільва рерум, реперт. театрів, 18·05 Під Ліманововою тому 20 літ, 18·15 Концерт солістів із гр. пл., 18·45 Мавр. Мохнацький (100 роковини), 19·00 Легка муз., 19·20 Акт. гутірка, 19·30 Пісні та пісоньки (Зубик, тенор), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Польська муз. з гр. пл., 20·15 Академія варш. політехніки в 30-ті роковини праці през. Мосціцького, 20·50 Веч. денник, 21·00 Як працюємо, 21·05 Муз. гутірка, 21·15 Симф. концерт; Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Концерт форт. тріа, скрипка, віольончеля, 0·00—1·00 Танк. музика.

Субота, 8. грудня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Як боремося за наші ідеї, 12·15 Музичний поранок; у перерві около години 13·00—13·15 У країні руїн, ярів і кукурудзи, 14·00 Старі вальси та популярні пісоньки з гр. пл., 15·00 Чвертьгодина хліборобки, 15·15, 15·35 Гр. пл., 15·25 Гутірка, 15·45 Нові раси та породи в людей, звірів і ростин, 16·00 Найновіші гр. пл., 16·30 Весела авдиція для дітей, 17·00 Музика до танку, 17·50 Мистецькі подарки, 18·00 Сільський фейлетон, 18·10 Сільва рерум, реперт. театрів, 18·15 Віольончеля, фортепян, 18·45 Серед увязнених бактерій, 19·00 Спів у супр. форт., 19·20 Пясечно біля Варшави, 19·30 Концерт ревелєрсів, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Концерт симф. орх., спів (Мосочи, бас), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Симф. твори Сібеліюса, 21·45 Чи та що подавати з літератури через мікрофон, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Ялинковий концерт (гр. пл.). 22·40 Арії та пісні в супр. форт., 23·05 Льожа Ґлушанців, 23·35, 0·00—1·00 Танк. музика.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ПРОТЕСТ!

Ми, члени Товариства „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, протестуємо проти скликання Загальних Зборів Товариства „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі на суботу 8-го грудня в год. 6 чи пів $^1/_2$ 7 вечір. Цей речинець на Загальні Збори краєвої установи, якою є Товариство „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі є невідповідний для священиків взагалі з огляду на переднеділні духовні заняття, а для священиків з провінції просто неможливий, бо ніхто з них під неділю не може приїзджати на Загальні збори. Назначення Загальних Зборів в суботу уважаємо тенденційним, щоб священикам унеможливити участь в Загальних Зборах та поставити їх супроти закидів, що священики не інтересуються діяльністю Товариства. В тій думці утверджує нас і той факт, що Виділ тенденційно від двох літ не приймає зголошених членів священиків. Підносячи протест проти такої самоволі Виділу Товариства „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі заявляємо, що участи в тих тенденційно скликаних на невідповідну пору Загальних Зборах не возьмемо, ухвали тих Загальних Зборів уважаємо неіснуючими і застерігаємо собі дальші статутові кроки проти самоволі Виділу Товариства „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі.

У Перемишлі, дня 28. листопада 1934.

О. Борисевич Андрій, декан радимнянський і парох в Дрогоєві, Борис Евген, купець, Борис Теодор, купець, о. Войтович Петро, декан перемиський і парох в Негрибці, Волянський Павло, проф. гімн., о. Гарабач Степан, парох в Мацьковичах, о. Голинський Петро, катих. гімн., о. Гриник Василь, соб. крилошанин і проф. дух. сем., о. Гринишин Ілля, парох в Вишатичах, Д-р Грицак Евген, проф. гімн., о. Грицеляк Микола, поч. крилош. і канцлер Еп. Консисторії, о. Гмитрасевич Володимир, соб. крилош. і ректор дух. сем., Грегодинський Дмитро, проф. учит. сем., Грегодинська Ольга, проф. учит. сем., Грех Володимир, проф. гімн., о. Дмитраш Іван, парох в Малковичах, о. Лапічак Віктор, висл. декан і парох в Валяві, о. Д-р Левицький Василь, Мітрат, крилошанин-прелат, о. Маринович Йосиф, поч. крилош., декан добромильський і парох в Біньку, о. Мриц Михайло, прелат-схолярх катедральної Капітули, о. Мягкий Юліян, катихит, о. Пинило Василь, Мітрат, крилошанин-прелат, Поповський Іван, проф. гімн., Рейнарович Александер, ем. прок. банку, Росткович Тадей, проф. гімн., о. Смулка Володимир, парох в Монастері, о. Черкавський Іван, управ. парохії в Ґадинах, Чорняк Степан, управ. шк. в Добромилі, Федевич Михайло, проф. гімн., Федевичева Стефанія, проф. гімн., Д-р Хробак Микола, адвокат. 606

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долляр у Львові у приватних оборотах 5·28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·22, Париж 34·93, Берлін 213·00, Цюріх 171·75, Голяндія 358·40, Прага 22·13, Італія 45·23, Нюйорк кабель 5·29·75, Нюйорк чеки 5·29·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·20—34·60, Дукати 81·50—82·00, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6. грудня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·40 зол.
1 л. молока	0·18 „
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 26 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 7. грудня ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

ПОДЯКА.

Важка, цілорічна недуга і вкінці смерть забрала нам 31. жовтня ц. р. Найдорожчого Мужа і Батька — бл. п. Остапа Постригача, адвоката в Тернополі. — Усім Своякам, Приятелям і Знайомим, які так в часі недуги, як і по смерти Покійного, несли нам потіху і моральну підтримку в нашому горі, а також усім Тим, що висловили нам своє співчуття, складаємо цією дорогою найщирішу подяку. Зокрема дякуємо Вп. П. Д-рові Розенфельдові за дбайливу лікарську опіку, о. кан. Сембаєві за духовну обслугу, Всечеснішому Духовенству з о. Крилошанином В. Громницьким на чолі за проводи тлінних останків на місце вічного спочинку, Вп. П. Д-рові Якимчукові, Вп. Панству Сіякам, а зокрема Пані Дарії Сіяківній і Пані Олі Щурківній за потіху і поміч у найболючіших хвилинах перед похоронами, Вп. П. П. Послам Др-ові Баранові і Др-ові Ладиці за теплі прощальні слова над домовиною, Вп. Членам хору „Укр. Боян" і о. хестри Т-ва „Міщанське Братство" за звеличання похоронів, а Тернопільському Громадянству за численну участь у жалібному поході.

Тернопіль, в листопаді 1934 р.

662 **Жінка, дочки і син.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФІРАНКИ — сіткові капи та ручної роботи — найдешевше — Виробня **Фрайліха.** Львів, Сикстуська 21. 53/64

ВОРОХТА, пансіон „Черемшина", отворений від 1. грудня — Наталя Семанюкова. 661 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Оказійні
фотографічні апарати
по цінах дуже дешевих
поручає
Іван Буяк
Львів, Коперника 4.
708 5—?

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0·35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ „ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.